

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Boets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, Zwolle; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marnelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Dr J. C. Rullmann, Waasenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Tel. No. 58 — Postrekening No. 30000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.

Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Uit de Schrift: Broederhaat. (1 Joh. 3:12). — Kerkelijk Leven: Reformatie in de Prediking VIII. In de Omsluitingen IX. Een record. — Boek van de Week. — Persoonlijk. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

Tot nadere aankondiging is het adres van den Eindredacteur: DUITSCHE KAMPWEG 10, WOLFHEZEN.

UIT DE SCHRIFT.

Broederhaat.

Niet gelijk Kain, die uit den boze was, en zijn broeder doodslag; en om wat oorzaak sloeg hij hem dood? Opdat zijne werken boos waren; en die van zijn broeder rechtvaardig. 1 Joh. 3:12.

Ontzettend voorbeeld van het tegengestelde der broederliefde.

Over die broederliefde heeft de apostel gesproken in het voorafgaande. „Want dit is de verkondiging, die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben.“ En om nu de heilige roeping dezer broederliefde te ernstiger zijn lezers op het hart te binden, doet hij hun het tegengestelde daarvan zien: — de broederhaat, gelijk deze in Kains doodslag zich tot huiveringwekkende volkomenheid ontwikkelt.

Kain, — hoe treffend toont de Schrift in hem de doortrekking der lijn van den haat. Die lijn wordt naar voren doorgetrokken, en naar achteren. Naar voren.

Want Kains haat loopt uit in doodslag; en wel, doodslag in zijn schrikkelijsten vorm, — broedermoord.

En naar achteren wordt de doortrekking van die lijn geloofd; — immers blijkt de haat van Kain hieruit voort te komen, dat deze mensch „uit den boze was“.

Het is op dat laatste, dat de apostel allen nadruk legt. Kain behoefde om geen enkele natuurlijke oorzaak zijn broeder te haten. Hij behoefde hem niet te benijden om den rijkdom van zijn vee, want Kain zelf kon de vruchtbaarste akkers kiezen; ook niet om de liefde zijner ouders, want Kain was de trots van zijne moeder. Neen, de lijn van den haat loopt verder terug, er ontspringt uit donkerder achtergrond: — Kain was „uit den boze“. Het is „de menschenmoorder van den beginne“, aan wien hij zijn hart gegeven had. De wortelen van zijn haat hegen bij den boom der kennis, waar God vijandschap gezet had tussen slangenzaad en vrouwenzaad.

En daarom gaat de haat van Kain niet uit naar de natuurlijke zijde van zijn broeder, maar naar de geestelijke. Hij haat hem, omdat Abels werken „rechtvaardig“ waren. Overeenkomstig den bozen wortel waaruit hij leeft, is het de godsvrucht van Abel, die hem tot ergernis en grimmigheid verwekt. Kain zou alles van Abel kunnen verdragen, maar hij moet niet godvreezend zijn, hij moet geene „rechtvaardige werken“ doen. Wellicht is aan Kain zelve aanvankelijk niet duidelijk geweest, dat het dat was, hetgeen hem in zijn broeder hinderde. Hij heeft wellicht, — zooals het dikwijls gaat, — eerst op allerlei andere dingen in Abel gelet; maar de Satan heeft Kain onweerstaanbaar verder gevoerd; hij heeft zijn haat geconcentreerd op de godsvrucht van Abel; en ten slotte treedt de haat ten volle naar buiten bij het offer. Het is, blijkens het verhaal, het door God aangenomen offer van Abel, dat de vlam van Kains haat doet uitslaan; en die vlam blijkt daarin eens vlam der hel te zijn, ontstoken en aangeblazen door den duivel.

Hoe staat Kain hier voor ons, als het klassieke beeld van den fellen haat, dien het rijk der duisternis toedraagt aan de kinderen des lichts. Niet ten onrechte laat de apostel op deze vermelding van Kain volgen: „Verwondert u niet, mijne broeders! zoo u de wereld haat!“

De sfeer, waarin de wereld tegenover het Koninkrijk Gods staat, is de sfeer van haat en vijandschap. Dat is niet in elken wereldling even bewust, even willend en wetend. Er is, naar het karakter en de omstandigheden der menschen, velerlei verscheidenheid. Er zijn ook niet altijd gelegenheden, waarin deze haat zich kan uiten. Maar in wien het wel altijd bewust, altijd willend is, — dat is de boze, wiens geest in de wereld werkt. En gelijk hij op Abel toelagde, om den Christus in hem en daarmee den dienst Gods te dooden, zoo spant nog de wereld haar pijl van haat en vijandschap tegen het leven dat uit God is. Veel kan de wereld verdragen; maar niet de openbaring van den dienst des Heeren, het Hem welgevallige offer; dan ontbrandt immer nog de ergernis.

De gemeente van Christus mag gewaarschuwd zijn.

Gewaarschuwd naar buiten, naar den kant der wereld. Gewaarschuwd ook naar binnen, voor zichzelf.

Want het is er verre van, dat zij van alle overblijfselen uit het rijk der duisternis zou gezuiverd zijn; dat alle hatelijkheid en bitterheid uit haar zou zijn geweerd.

Kain is niet als openbare goddelooze en hater van den dienst Gods begonnen, Kain was een zoon van het huis; hij was Abels broeder. Ook hij stond aan het altaar. Ook tot hem sprak de Heere. De haat, de duivelse haat brak uit in het geloovig gezin onzer eerste voorouders; in de kerk van die dagen.

Het zegt der gemeente, dat zij ook op haar eigen leven hebbe toe te zien; het zegt elk onzer persoonlijk, dat wij de uitgangen van ons eigen hart hebben te bewaken. De muur der gemeente beveelt ons niet voor Satan. Wij kunnen in de kerk des Heeren leven, en evenwel „uit den boze“ zijn. En de gevallen zijn aan te wijzen, dat in godsdienstige kringen, in godsdienstige gezinnen de haat opgewekt wordt, wanneer aan een der leden genade bewezen wordt, en deze in oprechtheid den Heere gaat vreezen en zijn offer gaat brengen. De oudste zoon in de gelijkis was heel godsdienstig en heel gehoorzaam; maar als zijn broeder den gouden ring der genade krijgt, dan komt de haat boven. De blindgeborene werd overal geduld in Jeruzalem; men was vriendelijk voor hem; doch als Jezus hem de oogen geopend heeft en hij zijn waarachtig offer aan God gaat brengen, dan wordt hij door de farizeeën uitgeworpen; dan wordt hij een vreemde in zijn ouderlijk huis; het is alsof zijn ouders maar liever gewild hadden, dat hij blind gebleven was.

De genade en de dienst van God — het offer — zal altijd de vijandschap opwekken van wat niet herboren is.

Wij mogen onszelf wel eens onderzoeken, hoe ons hart staat tegenover de genade, die aan anderen bewezen wordt, tegenover het offer, dat onze broeder brengt. Hier ligt ook een kenmerk des geestelijken levens.

Maar voorts, — onder welk een waarschuwend licht komt hier te staan allerlei hatelijkheid en bitterheid, wrovel en tegenzin, gelijk deze verschijnselen, helaas, nog zoo menigmaal in de gemeente des Heeren voorkomen. Wat zijn er nog vele stekelige woorden, boze blikken, nijldige gedachten.

Men zij op zijne hoede.

Het zijn, ook bij de beste Christenen, de overblijfselen van den Kainsgeest.

Laat ieder onzer, zoo hij deze dingen bij zichzelf bemerkt, de lijn eens doórtrekken, naar voren en naar achteren.

Naar voren, — in broedermoord.

En naar achteren, — in den duivel.

Dan zal heilzame vrees over ons komen, en zullen wij met ons van nature hatelijk hart schuilen bij de almachtige genade Gods, opdat Hij ons beware van den boze.

U. v. A.

KERKELIJK LEVEN.

Reformatie in de prediking.

VIII.

Het resultaat van onze enquête. VI.

Gelijk we zeiden, wordt veelvuldig de klacht vernomen, dat de prediking zich te zeer richt tot hen, die veel geestelijke ervaring hebben en te weinig den nood van de jeugdigen in het oog vat.

Deze klacht komt niet alleen van jongeren, maar het meest van ouderen.

Wij lichten dit uit het begin van een brief:

„Naar mijn bescheiden meening is een van de grootste gebreken van de hedendaagsche prediking te weinig contact met het hart van de jonge menschen. Ongetwijfeld ligt een groot deel der schuld bij de laatste zelf, maar of zij nu zooveel slechter zijn dan vorige geslachten waag ik te betwijfelen en daarom zal m.i. de prediking zelf meer rekening met hen dienen te houden.“

Een „jongere“ schrijft:—

„Naar aanleiding van Uw desbetreffend artikel, ben ik zoo vrij als „jongere“ op te merken, dat m.i. helaas zeer weinig „jeugdproeven“ (d.w.z. voor personen tot — 35 jaar) worden gehouden in verschillende plaatsen waar ik was.“

Een ander:

„Vooral wil ik U dan bekend maken, dat ik 30 jaar oud ben en geen groote ingrijpende teleurstellingen in het leven heb ondervonden, b.v. sterfgevallen van ouders, vrouw, kinderen, broeders of zusters heb ik niet en gelukkig niet medegemaakt. Ik schrijf dit niet omdat ik daardoor ongevoeliger zou zijn voor anderer leed, zooals men soms meent hieruit te kunnen afleiden. Natuurlijk heb ik wel teleurstellingen gekend en wel in dezen zin, dat God mij liet zien, dat ik onmachtig was in mijzelf en alleen diep afhankelijk van Hem. Zoo zijn die teleurstellingen zegeningen geworden, zonder dat kloven bleven bestaan of noodwendig gevolgen het leven voortdurend verduisterden.“

En nu meent hij, dat de prediking vooral van oudere predikanten te uitsluitend van de onderstelling uitgaat, dat al hun hoorders een leven van uiterlijk tijden achter zich hebben. Wat hij wenscht is dit:

„En om nu kort te zijn. Wanneer ik onder 't Woord zit, heb ik graag, dat ik leeren mag ook. Dat het niet alleen bekende klanken, teksten of versjes zijn, die ik hoor, maar nieuwe dingen ook, waarin uitkomen Gods heerlijkheid, macht en kracht. Onbekende teksten of geschiedenissen hebben dan ook groote aantrekkelijkheid voor mij. Ik houd ervan, dat de prediking zich richt op de geestelijke stroomingen van onzen tijd, in dien zin dus van het volle leven. Ook kan ik de geesten leeren kennen, die niet uit God zijn en de toepassing wordt deze „bij Christus is de volle wijsheid“ en daarom geloof en aanbid ik Hem. En nu gevoel ik wel: ik was zeer eenzijdig in mijn wenschen en beoordelen. Maar toch geloof ik, dat iemand die waardig leed kent van teleurstellingen in 't leven, maar vooral vanwege zijn zonden, zich meer zal kunnen troosten, wanneer hij ziet uit de Schrift de macht van Christus en van den Geest Gods, ook en vooral gezien in de teekenen van onzen tijd, dan wanneer hij hoort van week tot week dezelfde klanken in anderen vorm slechts gegoten.“

Hij gelooft echter ook, dat er gaandeweg verandering in de prediking komt, waarvoor hij zeer dankbaar is.

Iemand die opzettelijk verklaart geen voorstander te zijn van jeugddiensten klaagt en vraagt:

„De jeugd met zijn eigen noden en behoeften krijgt zoo weinig, dat de vraag bij mij opkomt: staan de ouderen, de predikers dan zoover af van de jeugd en haar moeiten en vragen, vragen, die zoo hangt op haar kunnen aanstormen? En het leven met zijn geesteswerkingen en allerlei stroomingen, die hen zoo beroeren en zoo weinig door de prediking belicht worden.“

Een broeder onderling met een langen staat van

dienst wenschte vooral met het oog op de jeugdigen meer warmte in de prediking. Veel inzenders hameren op hetzelfde aangezicht.

Twee deelnemers, die één van hart en één van zin zijn, wat hieruit blijkt, dat zij één van brief zijn, roemen de voortreffelijkheid van de Gereformeerde prediking. Zij voegen er echter aan toe:

„Slechts één ding bedroeft ons zeer; dat n.l. door de prediking zoo buitengewoon weinig de aandacht wordt geschonken (de goeden niet te na te spreken!) aan de jeugdigen van jaren. Men is o.i. zoo weinig onder den vollen indruk van wat nu wordt verstaan onder de verscheidenheid van hoorders... En dit betreft niet alleen de zgn. „rijpere jeugd“, maar misschien nog wel meer de kinderen onder de 16 à 17 jaar. Hoe vaak gebeurt het niet, dat onze kleinen thuis komen en zeggen: „Moe, ik begrijp niks van die domme, allemaal vreemde woorden.“

Ook nu deden wij weer slechts een greep. Aan beoordeeling en verdere beschouwing zijn we nog niet toe.

Wel willen wij vast de opmerking maken, dat men hier voor een moeilijk probleem staat.

Met enkele passages in te lussen voor jonge menschen zijn we er niet.

Eenige korrespondenten uit zelfs de wenschelijkheid, dat de jonge menschen zoo min mogelijk afzonderlijk worden toegesproken, maar dat de prediking zoo worde ingericht, dat en de ouderen, en de jongeren tegelijk in de gedachte verkeeren, dat heet de preek speciaal voor hen was bestemd.

Hoe daaraan te voldoen?

In de Donaulanden.

IX.

Debreczin. I.

Al spoedig nadat de trein Budapest heeft verlaten, verandert het landschap.

De heuvelrijen verdwijnen.

Eindeloos strekt de vruchtbare Hongaarsche laagvlakte zich uit.

In sommige deelen, waar waterslingers de vlakke breken, kan men wanen, in Holland te zijn.

De reis naar Debreczin, ofschoon die een uur of vijf duurt, viel mij zeer kort, wat niemand verwonderd kan, als ik mededeel, dat prof. Sebestyén mij daarheen vergezelde.

Een uitstekende gelegenheid om eens rustig te praten over de Hongaarsche toestanden. Veel heb ik op dien schoonen namiddag geleerd. En de indruk werd bij mij verdiept, dat er voor den trouwen Calvinist in Hongarije een zwaar, maar heerlijk arbeidsveld ligt.

Allerhartelijkst werden we ontvangen door prof. D. Dr K. Kallay, dien ik reeds in Budapest had leeren kennen. Hij woont n.l. in Budapest, maar geeft te Debreczin college. Hij is Oud-testamenticus van professie. Wel was hij nog niet aan de Universiteit verbonden, maar zijn benoeming werd toch in dit jaar verwacht. Op dit oogenblik is zij misschien reeds afgekomen.

Prof. Kallay heeft indertijd te Utrecht gestudeerd. Zijn ijveren voor de Kinderactie bracht hem eenige malen in Holland. Op verscheiden plaatsen in ons land trad hij op. Weinigen spreken onze taal zoo vloeiend als hij.

Hij heeft er niet weinig toe bijgedragen, dat mijn verblijf in Debreczin thans nog de aangenaamste gedachten bij mij oproept. Zijn vele attenties zullen mij steeds tot dankbaarheid stemmen. En onze konversatie wakte in mij het vertrouwen, dat hij zich steeds meer als een kampioen voor het zuivere Calvinisme in Hongarije ontwikkelen zal.

Een onzer eerste bezoeken gold bisschop Balthasar, die den wensch had te kennen gegeven, ons nog te ontmoeten vóór hij afreisde. Hij had er zijn vertrek naar zijn landgoed om uitgesteld. Hem wachtte een drukke tijd. Immers moest hij de groote Synode praesideren, die slechts eenmaal in de tien jaren wordt gehouden. Vanzelf is hieraan een ingespannen voorbereiding verbonden. Te Debreczin laten de bisschoppelijke besommeringen hem weinig rust. Vandaar, dat hij naar afgelegen oord trok om ongestoord te kunnen arbeiden.

Bisschop Balthasar is een imponerende figuur. Van de drie bisschoppen, met wie ik kennis maakte, vertoont hij in zijn uiterlijk wel de meeste overeenkomst met de voorstelling, welke wij ons gewoonlijk van zulk een functionaris scheppen. Alles aan hem is beheerscht. Waardigheid is hem aangeboren. De intelligente donkere oogen verraden den taktikus.

Indertijd is hij een man van grooten invloed. Niet alleen op kerkelijk, maar ook op politiek gebied. Moeilijke jaren liggen achter hem. Hij had zich steeds in tegenstelling met het gras der Gereformeerden in Hongarije een warm vriend van de Joden betoond. Tijdens het communistisch schrikbewind leed hij voor die vriendschap bitter beloon. Communisten en Joden maakten gemeene zaak. En wat men niet verwachten zou — hij werd als gijzelaar in de gevangenis gesloten. Na dien tijd is zijn houding tegenover de Joden wel wat gewijzigd, hoewel hij een te berekenende natuur is om er veel van te laten blijken.

Het kan het eerste oogenblik vreemd aandoen te hooren, dat hij de liberale beginselen is toegedaan. Maar men vergeet niet, dat „liberaal“ daar niet dezelfde beteekenis heeft als hier. Men kan het Hongaarsche liberalisme nog het best vergelijken met

het Engelsche of om nog nauwkeuriger te zijn: het Hongaarsche liberalisme is geen eenheid. Er is meer dan één type van liberalen. Er zijn er, die wel degelijk de beginselen van de Fransche revolutie huldigen. Maar er zijn er ook, die zich daarvoor wisten vrij te houden. Tot de laatsten behoort bisschop Balthasar. Zijn liefde voor Engeland biedt daar eenige verklaring voor. Hij heeft in Engeland zijn studien voltooid en vertoefde er meermalen. Als hij zich van een vreemde taal moet bedienen, spreekt hij bij voorkeur Engelsch. Ook in zijn familie schijnt dit het geval te zijn. Ook zijn schoonvader, De Kolosvary Kiss, die de honneurs van zijn schoonvader waarnaam, en mij aan zijn disch noodde, bewees zich het gemakkelijkst in de Angelsaksische taal. En zij zijn geen uitzonderingen. Bijna alle vooraanstaande personen hebben voor korter of langer tijd in het buitenland vertoefd en daar een voornaam deel van hun vorming ontvangen. En niet weinigen hebben hun studentenjaren in Engeland doorgebracht. Dat zoo de geest van Gladstone ook in Hongarije eenigermate nawerkt, behoeft niet te verwonderen. Een Calvinistische politiek zal dan ook voor een niet gering deel haar aanhangers moeten betrekken uit de tegenwoordige Hongaarsche liberalen. Het is te hopen, dat het daartoe komt. Want zelfs de beste nuance van het Hongaarsche liberalisme kan geen principiële politiek voeren.

Naar konfessionele maatstaf houdt bisschop Balthasar heel sterk naar rechts. Hij wordt door velen dan ook onder de „strengere“ Calvinisten gerekend. In hoever hij op de hoogte is van het herleeft Calvinisme onder ons, weet ik niet. Kon nauwere aansluiting met hem worden verkregen en schaarde hij zich openlijk aan de zijde van hen, die op een nieuwe reformatie aansturen, zoo zou dit ongetwijfeld een belangrijke winst voor die beweging teekenen.

Aan de vriendelijke bemiddeling van bisschop Balthasar danken we ook de foto's in dit en het volgende artikel.

Op bovenstaande foto ziet men links van de kerk eenige huizenblokken.

Het derde is het huis van den bisschop.

Beneden zijn de bisschoppelijke kantoren gevestigd. Een bisschop is overladen met administratief werk. Maar daarover hoop ik later nog wel iets te schrijven.

Eén van die kantoorlokalen doet des Zondags ook dienst als konsistorie. Van hieruit steken de ambtsdragers in toge de straat over om zich naar de kerk te begeven. Naar ik meen heb ik reeds verteld, dat iedere bisschop een eigen gemeente en eigen kerk heeft. Hij is daaraan als gewoon predikant verbonden.

De bovenverdiepingen bevatten de eigenlijke woonvertrekken.

Van een paleis, gelijk bij de Roomsche bisschoppen, kan men alzoo niet spreken.

Ook de levenswijze is veel soberder.

Van een soort bisschoppelijk hof is er geen sprake.

Ik zeg dat natuurlijk niet, om de inrichting van de Hongaarsche Gereformeerde Kerk te verdedigen. Maar zij is toch niet zoo hiërarchisch, als men door den schijn misleid misschien zou oordeelen.

— Een record.

Door den „Stated Clerk“, Dr H. Beets, werden ons de Acta van de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk in Amerika, welke dezen zomer werd gehouden toegezonden, waarvoor onzen vriendelijken dank.

De Synode sloot 29 Juni. Iets over de helft van Augustus waren de Acta reeds in ons bezit.

Rekenen we 14 dagen voor de verzending naar hier, dan wijst een eenvoudige rekensom uit, dat in ruim een maand deze Acta werden opgesteld en gedrukt.

Wij weten niet, of het in onze zusterkerk aan de overzijde van den oceaan reeds eer is voorgekomen, dat de Acta met zulk een spoed werden afgeleverd.

Niet onmogelijk hebben we hier met een record te doen.

In elk geval lijkt dat in onze oogen zoo.

Als vanzelf maken we een vergelijking met wat wij hier gewoon zijn.

En dan staan we niet weinig versteld. Want niet vergeten mag worden, dat deze Synode voor Amerika extra lang duurde.

Bijna drie weken.

Van Synodes ten onzent, die veel spoediger afgevoerd waren, verschenen de Acta eerst veel later.

Vanwaar dat verschil?

Over den ijver onzer synodale scribae hebben wij zeker niet te klagen.

Daardoor kan dat groote verschil niet worden veroorzaakt.

Het moet in iets anders worden gezocht.

Ook kan het niet hiërarchisch liggen, dat de zaken, welke ditmaal op de Synode te Holland werden verhandeld, zoo veel minder belangrijk waren, als gewoonlijk op onze Synodes.

Wij hebben vroeger in een andere rubriek reeds een overzicht van het agendum gegeven.

Ook vermeldde wij reeds eenige beslissingen.

Daaruit kan men voldoende opmaken, wat gewichtige stukken er aan de orde waren.

Legt men nu deze Acta naast de onze, dan valt het dadelijk op, hoeveel minder lijvig deze zijn.

Zij vormen tezamen een boek, dat maar weinig het formaat van het Jaarboek onzer Gereformeerde Kerken overtreft.

Daarenboven zijn zij met groote, duidelijke letter gedrukt, waarom er betrekkelijk weinig op een bladzijde staat.

De Acta zelf beslaan 165, de Bijlagen 155 bladzijden.

Hoe is zoo iets mogelijk?

Alleen daardoor, dat de besluiten zoo veel beknopter zijn geformuleerd.

Wij attendeerden hierop reeds naar aanleiding van het Rapportenboek dezer Synode.

Het kan zijn nut hebben, hierop nog eens terug te komen.

Wij willen ook nu weer een voorbeeld ter verduidelijking aanvoeren.

Wij kiezen een willekeurig punt: moeten herkozen ambtsdragers opnieuw bevestigd worden of niet.

De Acta vermelden:

„In betrekking tot No. 5, een instructie van Classis Grand Rapids Oost luidende als volgt:

„Daar er thans geene gelijkheid in onze kerken gevonden wordt inzake de al of niet bevestiging van herkozen ambtsdragers, besluite de Synode ten einde de uniformiteit indezen te bevorderen, dat herbevestiging niet alleen gewenscht, maar behoorlijk is, en wel om de volgende redenen:

a. Het karakter van het ambt. Het ambt kleefte niet in den persoon, maar duurt slechts zoo lang als er in de stipulatiën is bepaald;

b. De roeping tot het ambt. Ofschoon die het voornaamste is, moet ze toch door de bevestiging worden gevolgd, welke niets anders, doch ook niets minder beteekent dan de openlijke stipulatiën tusschen de roepende kerk en den geroepene met betrekking tot den hem opgedragen dienst;

c. De gelijkheid van de onderscheiden ambten in Christus' Kerk. De dienaren des Woords, wanneer zij van de eene naar de andere gemeente vertrekken, moeten herbevestigd, omdat de vorige bevestiging slechts van kracht is zoolang de dienst in een bepaalde kerk duurt.“

Uwe Commissie adviseert dat de Synode het volgende besluite:

Ter bevordering van uniformiteit in onze kerken, spreekt de Synode uit, dat herbevestiging van herkozen ambtsdragers niet alleen gewenscht, maar ook behoorlijk is. Gronden:

Zooals aangevoerd door Classis Grand Rapids Oost.

Alzoo besluten.”

Hier heeft men bij elkander: voorstel, rapport, considerans, konklusies, besluit.

En dat op nog niet één pagina!

Men beproeve dit eens om te zetten in onzen Synode-stijl.

Men heeft er stellig een tienvoudige ruimte voor nodig.

Hierin ligt toch wel een vingerwijzing, op welke manier onze Acta, die langzamerhand vervaarlijk korpulent beginnen te worden, een heilzame vermageringskuur kunnen ondergaan.

Het is niet noodig, dat men den lapidairen stijl van de Amerikaansche Acta navolgt. Men kan gerust volle zinnen schrijven. Als maar niet zoo veel geofferd wordt aan overvloedige inkleeding. Door de groote onslachtheid lijken onze Acta nog te veel op de onderwetsche Hollandsche boerin, met haar acht of tien rokken.

De schuld daarvan ligt niet bij onze scribae.

Maar bij onze gewoonten, waarvan wij zoo kwalyk afstand kunnen doen.

Men vergunne den rapporteurs met die gewoonte te breken.

De bewering, dat het embonpoint onzer Acta te wijten is aan den steeds langer wordende duur der Synodes, wordt door de Amerikaansche Acta gelogenstraft.

Die bewijzen, dat dit volstrekt niet zoo behoort te zijn.

HEPP.

In tien
Kerken w
Men m
Onze K
wisseld, d
Doch d
één opzie
Het me
zien van
Tien j
een per
Het de
Op ker
argument
wij niet a
stok van
sprak ver
Stellig
tuur, dan
indifferen
Zij kan
Toch z
gesteldhei
Dan
Kerkrecht
men dan
voorbij.
Het Ker
die een
ouden lo
En nu
die lange
Men st
migen he
seling va
Met be
tijd verse
en aange
En als
der kerke
nog al m
respekt
daaronde
voor
Zonder
ten, kan
dat zij z
zooals z
talen lee
Fransc
Duitsch,
insgelijks
En het
ik vrees,
kerkrecht
Vooraf
overigens
Een ke
leding n
spireerd.
Het Kerk
deel, dat
mond sta
Waarom
woord „
En nu
heeft be
Die v
Wanne
de Syn
Omstr
het Kerk
Nu laa
buiten b
Het y
bestrijkt,
sporen.
Ik heb
meening,
man het
Wellic
sterk de
zulk een
Op he
tamelijk
Een b
Moet
Tij en
Als he
graag zi
Bij on
meentele
Maar
recht h
kundigen
Zij he
van het
Dra z
iemand
De ze
voordeel
En wa
het „Ou